

Haaksbergen, 29 mei 2023

Betreft: Inbreng Stichting Tegenwind Haaksbergen t.b.v. Raadsvergadering dd. 31 mei 2023

Geachte leden van het college van B&W en leden van de Gemeenteraad,

In deze raadsvergadering ligt voor: de vaststelling van de zoekgebieden voor industriële windturbines (IWT's) en de vaststelling van het participatieplan. De gemeentelijke IWT-trein dendert onverminderd door. Ondanks dat vanuit de provincie vanuit verschillende kanten wordt aangegeven dat meer tijd nemen prima is, wil dit college het tempo erin houden om, zoals wordt aangegeven, zelf de regie te kunnen houden. Hier wordt bewust een schijntegenstelling gecreëerd. Ook met een meer zorgvuldig en langer proces blijft de gemeente Haaksbergen aan de bal. We zijn teleurgesteld dat (een groot deel van) de raad dit niet (door)ziet en hier ook geen tegengas geeft.

Wij hadden het eerder al over de salamitactiek die het college volgt om te komen tot een aantal IWT's in Haaksbergen. Dat wordt nu in volle omvang zichtbaar. Was het in de vorige raadsvergadering nog sprake van alleen de vaststelling van het onderzoeksrapport, 'absoluut niet van de zoekgebieden'. Nu staat de vaststelling van de zoekgebieden op de agenda op basis van het onderzoeksrapport. De zoekgebieden zijn ineens niet meer de kansrijke gebieden zoals die in het rapport werden genoemd maar 'voor het gemak' iets groter gemaakt. Het is van tweeën een, of men neemt de door het onderzoeksbureau aangegeven kansrijke gebieden over en mee in de participatie. Of men gaat zelf zoekgebieden vaststellen, dan ligt alles weer open. De mix past dit college kennelijk beter. Wij begrijpen het wel. Vooral niet de participatie ingaan op basis van concrete plekken. ('We hebben het nog lang niet over projectlocaties'). Dan wordt het veel te concreet voor omwonenden en dat beïnvloedt het 'succes' van de participatie.

In Buurse weten we natuurlijk al lang welke grondeigenaren opteren voor een IWT-locatie. En dat weet het college ook. Ook welke boeren al contracten met een energiemaatschappij getekend hebben. Tegen beter weten probeert de wethouder uit te stralen dat het nog alle kanten op kan gaan ('sta ver verwijderd van initiatiefnemers', 'op papier nog niets van gezien'). Maar de energiefirma's hebben hun huiswerk goed gedaan. Daar waar het kon hebben ze een aantal grondeigenaren vastgelegd.

Om onduidelijke reden wordt de locatie langs de N18 niet meegenomen. Het college blijft vaag over haar contacten met de gemeente Enschede hierover en komt daarmee weg. Ondanks het aandringen van de provincie met de buurgemeenten contact te zoeken. En inderdaad: wat is logischer dan de samenwerking met de gemeente Enschede zoeken in een gebied waar al geluidsoverlast is. En... bovendien was dit was een van de (kansrijke) gebieden vanuit het onderzoek van Bosch en Van Rijn! Er wordt door het college selectief gewinkeld uit het onderzoeksrapport.

Verder lijkt het argument van de vliegroutes ondeugdelijk te zijn geïnterpreteerd. Er lijkt meer mogelijk dan de onderzoekers en het college hebben aangegeven. We komen daar nog op terug.

Stel de zoekgebieden niet vast! Het college wil de raad vastzetten zodat eventuele andere gebieden niet meer aan de orde zijn. Het vaststellen van zoekgebieden is nu:

- niet nodig omdat men meer tijd kan nemen, ook in het kader van het RES-proces;
- niet mogelijk omdat heldere normen ontbreken waardoor over gebieden wordt gesproken die later helemaal niet reëel blijken te zijn;
- niet mogelijk omdat onbekend is wanneer en waar netcongestie wordt opgelost (anders ga je met locaties aan het werk waar pas in 2040 een werkende IWT kan komen);
- niet verstandig omdat gezondheidseffecten onvoldoende zijn onderzocht. De overheid heeft een zorgplicht;
- te vroeg omdat de economische context niet helder is gemaakt. Wie gaat wat aan de IWT's verdienen? Wat krijgt de grondeigenaar, wat de energie coöperatie, wat de gemeente Haaksbergen? Transparantie op dit punt is nodig om te zien waar de belangen liggen. En dat is weer een noodzakelijk inzicht voor het participatieproces.

Wij hebben sterke twijfels over de objectiviteit van het onderzoek. Daarom zullen wij met beroep op de Wet Openbare Overheid een verzoek indienen alle informatie rondom het onderzoeksrapport boven water te krijgen.

'Participeren kun je leren' zegt de wethouder. Wij denken zeker dat het college de gelijknamige cursus heeft gevolgd. Echter vermoeden wij dat ze pas op de tweede dag zijn ingestapt. Participeren begint niet bij het vaststellen het participatieplan en op het moment dat het college in het gemeentebusje stapt voor een safari in Buurse. Ook in de aanloop daarnaartoe moet je de inbreng van burgers en organisaties serieus meenemen. Als partijen/ individuen inspreken ga je daarop in. Als er de moeite wordt genomen brieven te schrijven dan behandel je de punten die in betrokken brief staan, al komt het politiek gezien minder goed uit. Als er vanuit diverse betrokken organisaties (SBB en Tegenwind) indringend wordt gevraagd het participatieplan aan te passen en uit te stellen dan stel je dit plan dus nu niet vast. Dat gaat in tegen alle 'lessen' van participeren.

Het vervelende is dat zoals het nu gaat de twijfel over de oprechtheid van de participatie toeslaat. Het sluit wel naadloos aan op de door ons geconstateerde salamitactiek. Die IWT's zullen er komen. Het maken van een participatieplan en de uitvoering ervan zijn van belang om de noodzakelijke vinkjes te zetten. Niet om daadwerkelijk de burgers invloed te geven. Niets anders dus dan een hinderlijk obstakel op weg naar een industrieel windturbinepark. Wij denken dat economische motieven prevaleren. De businesscase om samen te werken met de gemeente Enschede is minder aantrekkelijk. Daarom wordt deze optie ook niet meegenomen. Daarom willen wij ook de economische belangen van stakeholders boven water hebben.

Tot slot: bij het gekozen niveau van participatie (adviserend: trede 3) is geen sprake van echte participatie. Dat niveau kies je als je niet te veel last van je burgers wilt hebben. 'We gaan de burgers van Buurse informeren en op het gewenste kennisniveau brengen' past daar ook bij. Alsof er waardevrije kennisoverdracht bestaat. Bovendien paternalistisch en badinerend. Alsof alleen de overheid de burger van de goede informatie kan voorzien. De theorie van de onwetende burger die alleen door overheidscommunicatie op het juiste kennisniveau kan worden gebracht. Doel is natuurlijk sturende informatie te geven die een gemakkelijke plaatsing van industriële windturbines mogelijk maakt.

Voor het overige sluiten wij aan bij de kritische vragen en opmerkingen van de SBB met betrekking tot het participatieplan zoals eerder ten behoeve van de laatste vergadering van de commissie Ruimte naar de gemeenteraad is gestuurd.

Met vriendelijke groet,

Stichting Tegenwind Haaksbergen

PS. Inmiddels is er in Twente breed verzet gekomen tegen de voornemens ongeveer 120 Industriële Windturbines in Twente te plaatsen. 28 organisaties bundelen hun krachten om dit tegen te houden. In het kader van de mist rondom het RES-proces is bijgaande bijdrage 'Regie op wind' geschreven. Zie de bijlage van deze brief.

“Regie op wind” heeft al veel storm gegeven in de meeste Twentse gemeenten.

Over het besluit de regie terug bij de provincie te leggen zijn de meningen verdeeld.

In Twente zijn intussen 28 werkgroepen die samenwerken en kritisch zijn op het windbeleid. Recent bleek er vanuit de landelijke sturing van de RES weer een belangrijk onderdeel van de dubieuze gang van zaken in de RES- en provinciale strategie.

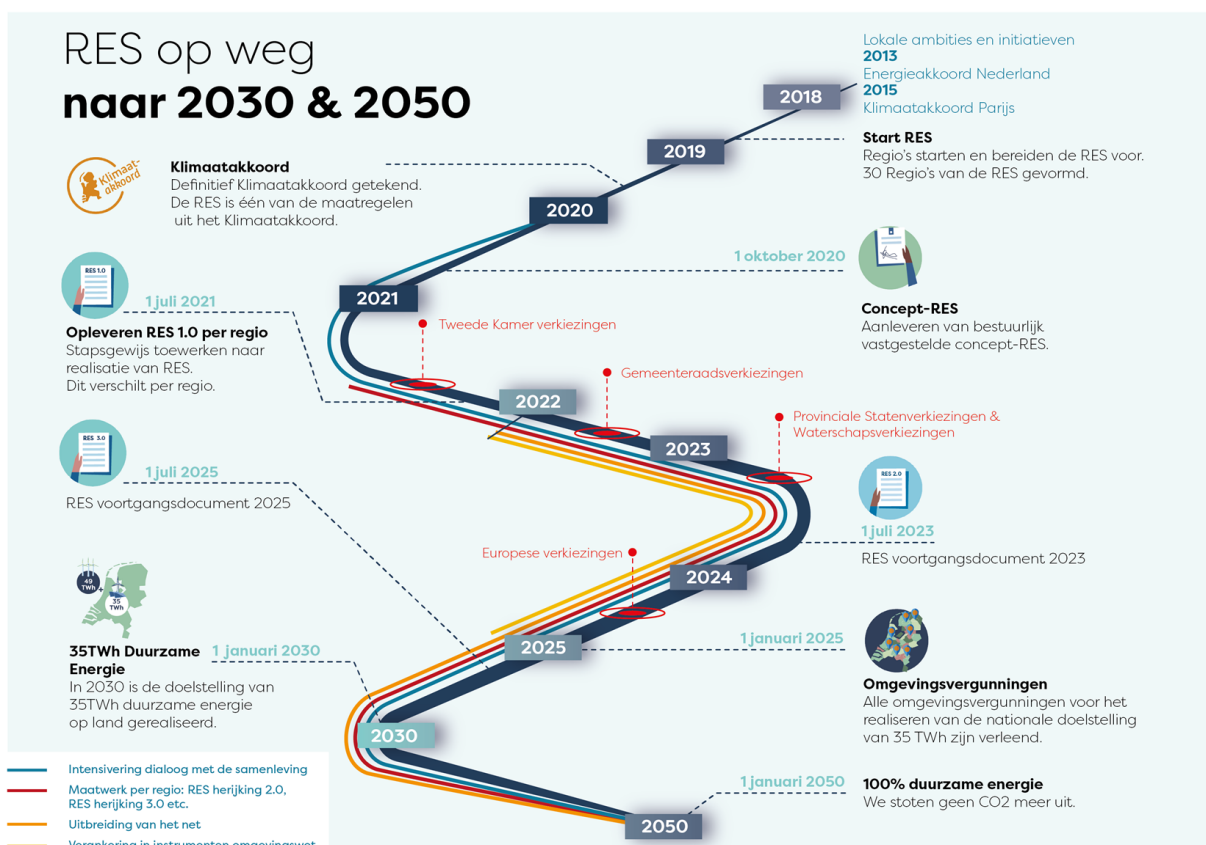
Want wat schetst onze verbazing?

Nu verschijnt ineens het RES voortgangsdokument!

Van RES 1.0 Twente gaan we niet naar de beloofde RES 2.0 per 1 juli 2023 maar naar iets wat aangeduid wordt als een RES voortgangsdokument.

Nu blijkt uit het Nationaal Programma RES dat er geen RES Twente 2.0 zal komen!

Zie het plaatje:

Kijken we eerst naar het door bijna alle Twentse gemeenten vastgestelde document RES 1.0 Twente. Ons dringende advies is hier: Neem die erbij! Het is nu bijna 2 jaar geleden, na een moeizaam proces, vastgesteld in bijna alle Twentse gemeenteraden.

Daar staat het vol van “Op weg naar de RES Twente 2.0” , zie bv de doelen 2.5 en 2.7 . Er staat ook: “De RES Twente wordt tussen 2021 en 2030 iedere twee jaar bijgesteld en opnieuw vastgesteld door de volksvertegenwoordigers”. “Het is een dynamisch proces tussen gestelde doelen en maatschappelijke acceptatie.” Zie onder 1.1 bij Dynamisch proces.

RES 2.0 is aangekondigd als een mijlpaal, maar wordt nu slechts een voortgangsdokument (zie onder 1.2 op pag 5).

En ook staat er: “De regionale koers is juridisch niet bindend, maar vraagt wel om een inspanning van alle partners met betrekking tot de realisatie van de gezamenlijke opgave in Twente.” Zie onder de doelen in hoofdstuk 2 .

Ons is steeds voorgehouden dat RES 2.0 wel juridisch bindend zou zijn! Bij een voortgangsdokument kan daarvan geen sprake zijn. Dat zit al in de naamgeving.

Wij zien, na al langer durende verwarring, dat RES Twente 2.0 nu opzij geschoven is. Het provinciale beleid in het verlengde van de RES is alleen nog gericht op het geforceerd vaststellen van windbeleid en zoekgebieden in principe per 1 juli 2023, maar met enig uitstel kan het ook wat later. Als het maar in 2023 blijft!

Dit gebeurt onder de dreiging van wel of geen eigen regie voeren door provincie of door een gemeente.

Dus met de naamsverandering en de samenhangende andere benadering zijn we zo niet meer op weg naar Twente RES 2.0 of een andere democratisch verankerde structuur.

Er wordt alleen nog maar dwang uitgeoefend!

De beloofde eerlijke subregionale afstemming met de partners, regionale belanghebbenden en de lokale samenleving heeft gefaald. De weerstand tegen Industriële WindTurbines (plannen voor die IWT's van de next generation 250 m hoog) op land in de huidige omstandigheden is te groot geworden. Maar toegeven dat de uitgangspunten bijgesteld moeten worden, behoort niet tot de mogelijkheden. Alternatieven voor grootschalige elektriciteitsopwekking via zon en wind komen pas later.

Luisteren naar de meedenkende burgers is er dus ook niet meer bij.

Inschakelen van een burgerforum, zoals dat nu gebeurt, die niet mag adviseren over de RES-uitgangspunten is dat ook.

De hele RES procedure is dus volksverlakkerij!

De belangrijkste reden daarvoor is natuurlijk de heersende onduidelijkheid over landelijke regels voor windturbines, waar men nu al bijna 2 jaar op wacht. Maar daar hebben RES en provincie het op gekunstelde wijze niet over. De huidige en aangekondigde Industriële Wind Turbines zijn nog niet goed onderzocht op hun milieu- en gezondheidsaspecten. Dat heeft de Raad van State bijna 2 jaar geleden uitgesproken. Het moet daardoor eerst leiden tot een Milieu Effect Rapportage (MER) van de landelijke overheid en daarna tot de regelgeving hierover. Dat moet grondig gebeuren met inschakeling van veel deskundigen en op basis van veel onderzoeken. Die is er dus nog niet en gaat er in heel 2023 ook niet komen! Dat weet iedereen die het proces volgt. (Mededeling van minister Jetten aan de 2e kamer).

Als de provincie zegt dat zij hun eigen regels voor de nog op te starten windprojecten mogen stellen en een eigen MER kunnen vaststellen, los van die van de landelijke overheid, dan spreekt zij bewust onwaarheid. En op dit moment doet zij aan blufpoker door dat wel te suggereren (bij het gebruik van een uitspraak van de Raad van State in een andere context

niet van toepassing op de huidige RES) en de landelijke ontwikkelingen weg te houden uit hun berichtgeving als dat niet past in de ingezette lijn.

Het maakt het vaststellen van windbeleid en zoekgebieden op dit moment door gemeentes tot een farce.

Het leidt tot de huidige misleiding van gemeentes door de provincie.

In RES 1.0 wordt onder 1.1 ook gesteld:

“Bewezen technieken: haalbaar, betaalbaar en schaalbaar

De tijdshorizon van de RES richt zich op 2030 met een doorkijk naar 2050. Daarom moet voor de periode tot aan 2030 gewerkt worden met (wetenschappelijk) bewezen systemen die uitvoerbaar zijn. "In beginsel is dat wind- en zonne-energie voor duurzame opwekking elektriciteit.”

Behalve dat in voorgaande zin de beperking tot grootschalige opwekking niet is vermeld, is ook duidelijk dat de aangekondigde systemen nog niet goed onderzocht zijn.

Afstandsnormen, effecten die leiden tot slapeloosheid van omwonenden van windturbines, effecten op natura 2000 gebieden, effecten op de directe omgeving vanwege de aanvaringen van de wieken met vogels en vleermuizen en vanwege het vrijkomen van de hormoon beïnvloedende stof bisfenol A.

Het is allemaal nog niet goed onderzocht en op landelijk niveau zal men daar uitspraken over moeten doen en regels (wetgeving) voor moeten opstellen. Het grondwettelijk voorzorgsbeginsel van de landelijke overheid moet toegepast worden. En met duidelijke regelgeving van de landelijke overheid kunnen we pas weer op fatsoenlijke wijze verder. Dat wordt zeker niet eerder dan 2024.

Geen nodeloze angstzaaij dus bij gemeentes en burgers die moeten vrezen voor die nog niet goed onderzochte IWT's in hun gemeente!

Namens het collectief van de Twentse windturbine groepen

Leo van der Stelt

